

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 13/2025-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v pléne zloženom z predsedu Ivana Fiačana a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa), Ladislava Duditsa, Libora Duľu, Miroslava Duriša, Rastislava Kaššáka, Miloša Maďara, Petra Molnára, Petra Straku, Ľuboša Szigetiho a Martina Vernarského o návrhu **skupiny 33 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky**, zastúpených poslankyňou Národnej rady Slovenskej republiky Luciou Plavákovou, na začatie konania podľa čl. 128 Ústavy Slovenskej republiky o výklade čl. 9 ods. 3 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov takto

r o z h o d o l :

Návrh **o d m i e t a** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Návrh na začatie konania

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bol 10. marca 2025 doručený návrh skupiny 33 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „skupina poslancov“) na začatie konania podľa čl. 128 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) o výklade čl. 9 ods. 3 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ústavný zákon o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov“ alebo „dotknutý ústavný zákon“).

II.

Skutkové východiská a argumentácia skupiny poslancov

2. Skupina poslancov podala návrh na začatie konania z dôvodu tvrdenej spornosti výkladu a aplikácie čl. 9 ods. 3 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov, podľa ktorého ak sa konanie (konanie vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov, pozn.) začína na podnet, dňom začatia konania je deň doručenia podnetu orgánu príslušnému podľa odseku 1. Ak sa konanie začína z vlastnej iniciatívy orgánu príslušného podľa odseku 1, konanie je začaté dňom, keď orgán podľa odseku 1 urobil prvý úkon voči verejnemu funkcionárovi, proti ktorému sa vedie konanie. Orgánom podľa čl. 9 ods. 1 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov, ktorý

podľa skupiny poslancov dotknuté ustanovenie uvedeného ústavného zákona nesprávne vykladá a aplikuje, je Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre nezlučiteľnosť funkcií (ďalej len „výbor národnej rady pre nezlučiteľnosť funkcií“ alebo „výbor pre nezlučiteľnosť funkcií“).

3. V návrhu skupina poslancov poukazuje na písomný podnet na začatie konania vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov, podaný výboru pre nezlučiteľnosť funkcií 4. decembra 2023 poslankyňami Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „národná rada“), zameraný na prešetrenie porušenia čl. 4 ods. 2 písm. f) a čl. 5 ods. 1 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov ministerkou kultúry Slovenskej republiky z dôvodu, že po ujatí sa funkcie členky vlády Slovenskej republiky neprestala vykonávať prácu moderátorky televízie Slovan. Podľa podnetu jej aktívnou činnosťou dochádza k napĺňaniu obsahu vysielania uvedenej televízie, ktorého predmetom je nekritická prezentácia jej osoby, za ktorú uvedená televízia získava peňažné prostriedky. Predsedníčka výboru pre nezlučiteľnosť funkcií predložila tento podnet na rokovanie výboru pre nezlučiteľnosť funkcií 1. februára 2024. Výbor pre nezlučiteľnosť funkcií hlasoval o prijatí uznesenia, že konanie začalo dňom doručenia podnetu o uložení predsedníčke výboru povinnosti zabezpečiť vyjadrenie ministerky kultúry k podnetu a o určení spravodajcu vo veci podnetu. Keďže návrh uznesenia nezískal podľa § 52 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z. o rokovanom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rokovanom poriadku národnej rady“) súhlas nadpolovičnej väčšiny prítomných členov výboru pre nezlučiteľnosť funkcií, uvedené uznesenie nebolo prijaté a v správe zo zasadnutia výbor pre nezlučiteľnosť funkcií skonštatoval, že v konaní o uvedenom podnete nepokračuje, hoci podľa skupiny poslancov konanie o podnete malo podľa čl. 9 ods. 3 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov začať dňom doručenia podnetu.

4. Skupina poslancov v návrhu na začatie konania poukazuje aj na ďalšie podnety na začatie konania vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov predložené výboru národnej rady pre nezlučiteľnosť funkcií jeho predsedníčkou 1. februára 2024, a to voči predsedovi vlády Slovenskej republiky a riaditeľovi Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky. Aj v prípade týchto podnetov výbor pre nezlučiteľnosť funkcií hlasoval o prijatí uznesenia o začatí konania, resp. o konštatovaní, že konanie začalo dňom doručenia podnetu, no v dôsledku nezískania súhlasu nadpolovičnej väčšiny prítomných členov tohto výboru výbor neprijal platné uznesenie a v správe zo zasadnutia skonštatoval, že v konaniach o týchto podnetoch nepokračuje, hoci podľa skupiny poslancov aj konania o týchto podnetoch mali podľa dotknutého ustanovenia ústavného zákona o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov začať dňom doručenia uvedených podnetov.

5. Podľa skupiny poslancov výbor pre nezlučiteľnosť funkcií rovnako postupoval aj v prípade podnetu na začatie konania vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov predloženého predsedníčkou výboru na rokovanie výboru 17. septembra 2024 voči ministerke kultúry Slovenskej republiky a poslancovi národnej rady podaného Nadáciou Zastavme korupciu a doručeného výboru pre nezlučiteľnosť funkcií 24. júna 2024, keď hlasoval o prijatí uznesenia o začatí konania, no z dôvodu nedosiahnutia súhlasu nadpolovičnej väčšiny prítomných členov výboru neprijal platné uznesenie a v správe zo zasadnutia skonštatoval, že v konaniach o uvedenom podnete nepokračuje, hoci podľa skupiny poslancov konania o podnete podľa dotknutého ustanovenia ústavného zákona o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov mali začať dňom doručenia podnetu výboru pre nezlučiteľnosť funkcií. Takýto postup

výbor národnej rady pre nezlučiteľnosť funkcií uplatnil aj vo vzťahu k podnetom na začatie konaní vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov predloženým na rokovanie výboru jeho predsedníčkou 29. októbra 2024 proti guvernérovi Národnej banky Slovenska a riaditeľovi Národnej transplantlačnej organizácie, keď opätovne hlasoval o prijatí uznesení o začatí konaní o nich, no z dôvodu nezískania súhlasu nadpolovičnej väčšiny prítomných členov výboru neprijal platné uznesenia.

6. Už opísaná prax výboru pre nezlučiteľnosť funkcií spočívajúca v hlasovaní o začatí konania vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov a neprijatí platného uznesenia o začatí tohto konania nie je podľa skupiny poslancov v súlade s textom a duchom čl. 9 ods. 3 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov a čl. 2 ods. 2 ústavy. Skupina poslancov je toho názoru, že dotknuté ustanovenie uvedeného ústavného zákona sa má vykladať a aplikovať tak, že konanie vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov je začaté dňom doručenia podnetu tretej osoby na jeho začatie [v prípade, ak bol výboru pre nezlučiteľnosť funkcií doručený podnet tretej osoby na jeho začatie podľa čl. 9 ods. 2 písm. b) ústavného zákona o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov], resp. dňom, keď výbor pre nezlučiteľnosť funkcií urobil prvý úkon voči verejnému funkcionárovi [v prípade, ak bol návrh na začatie uvedeného konania výboru pre nezlučiteľnosť funkcií doručený jeho členom, resp. členkou podľa čl. 9 ods. 2 písm. a) ústavného zákona o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov] a v oboch uvedených prípadoch výbor pre nezlučiteľnosť funkcií nie je oprávnený hlasovať o začatí uvedeného konania a je povinný postupovať podľa čl. 9 ods. 4 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov a vyzvať dotknutého verejného funkcionára na vyjadrenie sa k podnetu, pričom na tento účel smie prijať iba uznesenie, ktorým predsedu/predsedníčku výboru pre nezlučiteľnosť funkcií poverí zabezpečiť takéto vyjadrenie a určí spravodajcu spisu.

7. Svoj názor na uvedený výklad a aplikáciu čl. 9 ods. 3 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov skupina poslancov odôvodňuje odkazom na charakter a účel uvedeného ústavného zákona. Odvolávajú sa na rozhodnutia ústavného súdu (napr. II. ÚS 185/2014, IV. ÚS 177/07, III. ÚS 141/2010, II. ÚS 487/2024, alebo IV. ÚS 124/2024), uvádza, že účelom dotknutého ústavného zákona je zabezpečiť právny mechanizmus ochrany verejného záujmu pri výkone verejných funkcií spočívajúci v zamedzení vzniku rozporu osobných záujmov verejných funkcionárov s verejným záujmom v súvislosti s výkonom ich funkcií a predchádzať zneužívaniu verejnej funkcie, prípadne zneužívaniu postavenia s ňou spojeného na osobný prospech. Vzhľadom na skutočnosť, že dotknutá právna úprava ochrany verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov má právnu silu ústavného zákona, konštatujú, že záujem chránený predmetnou úpravou predstavuje dôležitú ústavnú hodnotu (PLz. ÚS 4/2022). Podľa skupiny poslancov výbor pre nezlučiteľnosť funkcií preto možno charakterizovať ako nástroj presadzovania zodpovednostného mechanizmu a ochrany verejného záujmu v praxi, ktorý je uvedenej ústavnej hodnote podriadený a nie je ho možné vnímať ako orgán stojaci nad ústavným zákonom a autonómne rozhodujúci o tom, kedy je vhodné/nehodné uvedenú ústavnú hodnotu chrániť.

8. Skupina poslancov následne poukazuje na prostriedok, ktorý dotknutý ústavný zákon používa na dosiahnutie ochrany predmetného verejného záujmu, za ktorý považuje, vychádzajúc z rozhodnutí ústavného súdu (II. ÚS 185/2014, IV. ÚS 478/2023), obligatórne ukládanie sankcií (alebo iných povinností) za porušenie ním ustanovených konkrétnych povinností alebo obmedzení,

a to v súlade s princípmi ovládajúcimi samotné konanie vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov smerujúcimi k tomu, aby rozhodnutia výboru pre nezlučiteľnosť funkcií v uvedenom konaní boli založené na správnom a v dostatočnom rozsahu zistenom skutkovom stave veci a v súlade s princípmi spojenými s právom na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj princípmi vzťahujúcimi sa na správne, resp. administratívne trestanie.

9. Vychádzajúc z účelu a charakteru dotknutého ústavného zákona, princípov konania vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov a obligatórnosti ukladania sankcií za porušenie dotknutým ústavným zákonom ustanovených povinností alebo obmedzení, skupina poslancov je toho názoru, že čl. 9 ods. 3 dotknutého ústavného zákona nemožno vykladať a uplatňovať tak, ako to dlhodobo presadzuje výbor pre nezlučiteľnosť funkcií. Uvedený záver skupina poslancov odôvodňuje aj odkazom na rozhodnutie ústavného súdu (IV. ÚS 460/2010), podľa ktorého „*Ústavný súd v zásade rešpektuje ... požiadavku, podľa ktorej by výbor mal potom, ako sa dozvedel o skutkoch, ktoré sú v rozpore so zákonom, začať konanie podľa tohto ústavného zákona v primeranej lehote.*“. Skupina poslancov dodáva, že výbor pre nezlučiteľnosť funkcií pri výklade a aplikácii čl. 9 ods. 3 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov nerešpektuje závery ústavného súdu obsiahnuté v jeho judikatúre a nepostupuje podľa princípu legality v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy. Skupinou poslancov preferovaný výklad čl. 9 ods. 3 dotknutého ústavného zákona má napokon zabrániť politickému ovládnutiu konania vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov pred výborom pre nezlučiteľnosť funkcií.

10. V závere odôvodnenia návrhu skupina poslancov uvádza, že ňou preferovaný výklad čl. 9 ods. 3 dotknutého ústavného zákona podporuje aj jeho ustanovenie požadujúce na konanie vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov primerané použitie ustanovení všeobecného predpisu o správnom konaní. Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov pritom neumožňuje, aby po doručení podnetu tretej osoby alebo návrhu na začatie konania správny orgán osobitným hlasovaním rozhodoval o začatí alebo nezačatí konania.

11. Vzhľadom na uvedenú argumentáciu skupina poslancov navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jej návrhu na ďalšie konanie rozhodol o jej návrhu tak, že mu v celom rozsahu vyhovuje, a prijal výklad obsiahnutý v bode 6 odôvodnenia tohto uznesenia.

III.

Predbežné prerokovanie návrhu na začatie konania

12. Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti, ktorý podľa čl. 128 ústavy a § 145 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) podáva výklad ústavy alebo ústavného zákona, ak je vec sporná, v súlade s čl. 131 ods. 1 ústavy a § 7 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde na neverejnom zasadnutí pléna predbežne prerokoval v súlade s § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh skupiny poslancov na začatie konania a v rámci jeho predbežného prerokovania skúmal, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Účelom predbežného prerokovania návrhu je zistenie, či a v akom rozsahu možno návrh na začatie konania prijať na ďalšie konanie (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde).

13. Návrh na začatie konania podľa čl. 128 ústavy o výklad ústavy alebo ústavného zákona, ak je vec sporná, môžu podať len subjekty uvedené v § 146 písm. a) až e) zákona o ústavnom súde, pričom každý takýto návrh musí obsahovať jednak všeobecné náležitosti ustanovené v § 43 zákona o ústavnom súde, ako aj osobitné náležitosti ustanovené v § 147 zákona o ústavnom súde. Zároveň z dikcie čl. 128 ústavy, ako aj § 145 zákona o ústavnom súde možno vyvodiť, že nevyhnutnou podmienkou prijatia návrhu na začatie konania podľa čl. 128 ústavy je existencia ústavne relevantného sporu, ktorý musí navrhovateľ vo svojom návrhu na začatie konania preukázať.

14. Pri predbežnom prerokovaní predloženého návrhu ústavný súd zistil, že predmetný návrh podala skupina poslancov, ktorú zákon o ústavnom súde označuje za subjekt, ktorý je oprávnený podať návrh na začatie konania o výklad ústavy alebo ústavného zákona podľa čl. 128 ústavy [§ 146 písm. a) v spojení s § 41 ods. 1 zákona o ústavnom súde]. Návrh skupiny poslancov podľa ústavného súdu tiež obsahuje všeobecné náležitosti ustanovené v § 43 zákona o ústavnom súde ako aj osobitné náležitosti ustanovené v § 147 zákona o ústavnom súde.

15. V rámci predbežného prerokovania návrhu skupiny poslancov sa ústavný súd napokon sústredil na preskúmanie otázky, či v posudzovanom prípade existuje ústavne relevantný spor pri výklade a aplikácii čl. 9 ods. 3 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov, keďže podľa petitu sa skupina poslancov podaným návrhom domáha výkladu práve tohto ustanovenia uvedeného ústavného zákona. Pri preskúmaní tejto otázky vychádzal zo svojej doterajšej ustálenej judikatúry.

16. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na právne názory, ktoré v predchádzajúcom období vyjadril k účelu konania o výklad ústavy alebo ústavného zákona podľa čl. 128 ústavy (resp. podľa čl. 128 ods. 1 ústavy – v období pred nadobudnutím účinnosti novelizácie ústavy vykonanej ústavným zákonom č. 90/2001 Z. z.). Už v konaní vo veci sp. zn. I. ÚS 129/93 uviedol, že *„účelom výkladu ústavného zákona je skutočnosť, že navrhovateľ sa domáha správneho používania svojho subjektívneho práva či subjektívnej povinnosti v tomto ústavnom zákone upravenom. Výklad o uplatňovanie práv iných subjektov ako tých, ktorým sú práva a povinnosti ústavným zákonom priznané, by odporovalo účelu podávania výkladu ústavných zákonov podľa čl. 128 ods. 1 ústavy.“*. Následne vymedzil účel konania o výklad ústavy alebo ústavného zákona v konaní vedenom pod sp. zn. I. ÚS 61/96 (tiež sp. zn. II. ÚS 30/97), keď okrem iného uviedol: *„Účelom konania o výklad ústavných zákonov podľa čl. 128 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je vyložiť sporné ustanovenie ústavného zákona jednoznačným spôsobom tak, aby k sporu, ktorý viedol k začatiu konania ústavného súdu už v budúcnosti nedochádzalo. Hoci jednou z podmienok konania ústavného súdu o podanie výkladu ústavného zákona je vznik konkrétneho sporu medzi konkrétnymi štátnymi orgánmi (orgánmi verejnej moci) Slovenskej republiky a v konkrétnom čase, uznesenie ústavného súdu o výklad sporného ustanovenia Ústavy Slovenskej republiky má účinky erga omnes s trvalou platnosťou až do obdobia neskoršej zmeny alebo zrušenia tohto ustanovenia ústavného zákona, ktorý bol predmetom výkladu ústavného súdu.“*. Účelom konania o výklad ústavy alebo ústavného zákona podľa čl. 128 ústavy je odstrániť možnosť opakovania sporu o právne záväzný spôsob vysvetlenia ústavnej normy v budúcnosti po tom, ako spor naozaj nastal, a orgány verejnej moci s právomocou spornú normu uplatniť ju vysvetlili rozdielne (II. ÚS 69/99). Účelom tohto typu konania pred ústavným súdom je podať taký výklad ústavy alebo ústavných zákonov, ktorý pre budúcnosť odstráni spor medzi orgánmi verejnej moci o tom, ako vykladať a používať ich ústavné kompetencie alebo právomoci v konkrétnej veci (PL. ÚS 14/06, PL. ÚS 16/2023). Ústavný súd

v konaní podľa čl. 128 ústavy nerozhoduje, či orgán verejnej moci porušil ústavu alebo ústavný zákon tým, že ju nesprávne vysvetlil (II. ÚS 69/99).

17. Z dikcie čl. 128 ústavy a § 145 zákona o ústavnom súde zjavne vyplýva, že preukázanie spornosti veci zo strany navrhovateľa je *conditio sine qua non* preto, aby ústavný súd mohol v konaní podľa čl. 128 ústavy podať výklad príslušného ustanovenia ústavy alebo ústavného zákona.

18. V súvislosti s predbežným prerokovaním návrhu skupiny poslancov ústavný súd vychádzal zo svojej doterajšej judikatúry týkajúcej sa výkladu slovného spojenia „*ak je vec sporná*“ použitého tak v čl. 128 ústavy, ako aj v § 145 zákona o ústavnom súde. V konaní vo veci sp. zn. II. ÚS 30/97 okrem iného uviedol: „*Prvou podmienkou na podanie takéhoto návrhu je vznik sporu medzi navrhovateľom a štátnym orgánom (orgánom verejnej moci)... Druhou podmienkou je vznik sporu o právo alebo povinnosť, ktorú ústava priznáva stranám sporu... Podmienkou konania podľa čl. 128 ods. 1 ústavy je faktický vznik sporu. Právne účinky podľa čl. 128 ods. 1 ústavy sa však nespájajú s akýmkoľvek sporom o výklad ústavy, ale len s ústavne relevantným sporom... Ústavne relevantný spor o výklad ústavy podľa čl. 128 ods. 1 ústavy nemôže vzniknúť medzi každým subjektom oprávneným podať návrh podľa čl. 130 ods. 1 písm. a). Ústavne relevantný spor o výklad ústavy je spor o práva alebo povinnosti medzi štátnymi orgánmi (orgánmi verejnej moci), ktorým ústava také právo alebo povinnosť ustanovuje.*“ Z citovaného vyplýva, že v konaní podľa čl. 128 ústavy musí ísť o konkrétny (faktický) spor o ústavou, resp. ústavným zákonom priznané právo (právomoc) obom účastníkom konania, resp. im uloženú povinnosť, t. j. jednak navrhovateľovi, ako aj orgánu verejnej moci, o ktorom navrhovateľ tvrdí, že sporné ustanovenie ústavy, resp. ústavného zákona nesprávne vykladá. Spor (o výklad) tak nemôže byť teoretický, resp. akademický, musí ísť o faktický spor, t. j. o spor s väzbou na reálnu situáciu, v rámci ktorej má dôjsť k reálnemu použitiu ústavnej normy (ústavných noriem), ktorej obsah je medzi účastníkmi konania sporný a musí ísť o rôzny výklad jedného alebo viacerých ustanovení ústavy alebo ústavného zákona, ktorý vedie k ich rozdielnej aplikácii dvoma alebo viacerými ústavnými orgánmi, čím sa zabraňuje dosiahnutiu ústavou alebo ústavným zákonom predpokladaného cieľa (PL. ÚS 11/09, PL. ÚS 16/2023). Tento záver potvrdzuje aj už citovaný právny názor ústavného súdu vyjadrený vo veci sp. zn. I. ÚS 129/93, ktorý vymedzuje účel konania podľa čl. 128 ústavy.

19. Vychádzajúc z uvedeného a v súlade so svojou doterajšou ustálenou judikatúrou, ústavný súd zdôrazňuje, že obligatórnou podmienkou prijatia návrhu na začatie konania o výklad ústavy alebo ústavného zákona podľa čl. 128 ústavy je preukázanie ústavne relevantného sporu o interpretáciu a aplikáciu príslušnej ústavnej normy medzi najmenej dvoma ústavnými orgánmi, ktorým ústava alebo ústavný zákon priznáva kompetencie alebo povinnosti smerujúce k dosiahnutiu cieľa (účelu) sledovaného interpretáciou a aplikáciou tejto ústavnej normy (PL. ÚS 11/09).

20. V kontexte § 45 zákona o ústavnom súde zároveň platí, že ústavný súd je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak zákon o ústavnom súde neustanovuje inak. Preto aj v konaní o výklad ústavy alebo ústavného zákona podľa čl. 128 ústavy je ústavný súd „... *viazaný návrhom oprávneného subjektu v rozsahu, v ktorom bolo preukázané, že je vec sporná*“ (obdobne napr. aj: I. ÚS 20/94, I. ÚS 7/96, I. ÚS 51/96, II. ÚS 31/97).

21. Z už uvedených právnych názorov ústavný súd vychádzal aj pri predbežnom prerokovaní návrhu skupiny poslancov, ktorého predmet možno identifikovať ako návrh na podanie výkladu čl. 9 ods. 3 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných

funkcionárov. Z návrhu sa dá vyvodiť, že skupina poslancov považuje za sporný výklad označeného ustanovenia dotknutého ústavného zákona výborom národnej rady pre nezlučiteľnosť funkcií založený na právnom názore, podľa ktorého uvedený výbor po doručení mu podnetu na začatie konania vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov hlasuje o prijatí uznesenia o začatí tohto konania, resp. o konštatovaní, že toto konanie začalo dňom doručenia podnetu a v prípade nezískania súhlasu nadpolovičnej väčšiny prítomných členov výboru, t. j. neprijatia platného uznesenia, nepokračuje v konaní o tomto podnete. Podľa skupiny poslancov by sa však predmetné ustanovenie ústavného zákona o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov malo vykladať a aplikovať tak, že konanie o uvedenom podnete sa začína dňom doručenia tohto podnetu uvedenému výboru.

22. Z výslovnej dikcie čl. 9 ods. 3 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov možno jednoznačne vyvodiť povinnosť výboru národnej rady pre nezlučiteľnosť funkcií (ako aj ďalších subjektov vymedzených v čl. 9 ods. 1 uvedeného ústavného zákona, v prípadoch, v ktorých im uvedený ústavný zákon zveruje právomoc vykonávať predmetné konanie, pozn.) považovať za deň začatia konania vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov, ak sa toto konanie začína na podnet, deň doručenia podnetu uvedenému výboru a ak sa konanie začína z vlastnej iniciatívy orgánov príslušných podľa čl. 9 ods. 1 uvedeného ústavného zákona, za začaté dňom, keď tento orgán urobil prvý úkon voči verejnému funkcionárovi, proti ktorému sa vedie konanie.

23. Z čl. 9 ods. 3 dotknutého ústavného zákona, ako aj ďalších súvisiacich ústavných noriem vyplýva, že návrh skupiny poslancov sa vzťahuje na ústavnú normu, ktorej účel možno dosiahnuť autonómny výkonom právomoci, ktorú uvedený ústavný zákon zveruje orgánom vymedzeným v jeho ustanovení čl. 9 ods. 1, okrem iných aj výboru národnej rady pre nezlučiteľnosť funkcií. Posudzovaný prípad, ktorý sa podľa návrhu skupiny poslancov má stať predmetom konania podľa čl. 128 ústavy, preto nepredstavuje situáciu, keď sa na dosahovanie účelu (cieľa) ústavnej normy (zamedziť verejným funkcionárom pri výkone verejnej funkcie uprednostnenie osobného záujmu pred verejným záujmom, resp. ich za takéto uprednostnenie sankcionovať, pozn.) podieľajú dva orgány verejnej moci, ktorých ústavnoprávne zakotvené právomoci sú vzájomne prepojené. Výkon v okolnostiach posudzovanej veci právomoci výboru národnej rady pre nezlučiteľnosť funkcií spočívajúcej v začatí konania vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov nie je podmienený ústavnoprávne kvalifikovanou aktivitou iného orgánu verejnej moci. Ústavná norma, ktorej autoritatívny výklad ústavným súdom navrhuje skupina poslancov, zveruje v okolnostiach posudzovanej veci predmetnú právomoc výlučne výboru národnej rady pre nezlučiteľnosť funkcií, zriadenému podľa § 45 ods. 2 zákona o rokovacom poriadku národnej rady, ktorý v zmysle § 45 ods. 1 zákona o rokovacom poriadku národnej rady predstavuje iniciatívny a kontrolný orgán národnej rady. Ústavnoprávna úprava nezveruje skupine poslancov žiadnu právomoc súvisiacu alebo nadväzujúcu na právomoc výboru národnej rady pre nezlučiteľnosť funkcií konať a rozhodnúť vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov. Skupina poslancov nedisponuje právomocou uplatňovať označenú ústavnú normu, a preto v jej návrhu popísaný spor nepredstavuje ústavne relevantný spor o právne záväzný výklad a aplikáciu ústavnej normy medzi orgánmi verejnej moci s právomocou uplatňovať ju.

24. Zároveň je potrebné uviesť, že autonómnosť výkonu právomoci výboru národnej rady pre nezlučiteľnosť funkcií podľa čl. 9 ods. 1 písm. a) ústavného zákona o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov nie je spochybnená skutočnosťou, že konanie vo veci

ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov možno podľa čl. 9 ods. 2 písm. b) tohto ústavného zákona začať aj na základe riadne odôvodneného podnetu, keďže toto návrhové oprávnenie je iba úkonom, ktorého účelom je iniciovať predmetné konanie a poskytnúť uvedenému výboru národnej rady informácie významné pre jeho autonómne rozhodnutie vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov.

25. Spor medzi skupinou poslancov a výborom národnej rady pre nezlučiteľnosť funkcií, popísaný v návrhu skupiny poslancov na začatie konania o výklad čl. 9 ods. 3 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov, nepredstavuje spor medzi rôznymi orgánmi verejnej moci Slovenskej republiky, ktorým obom by uvedený ústavný zákon priznával kompetencie smerujúce k dosiahnutiu cieľa sledovaného interpretáciou a aplikáciou uvedenej ústavnej normy. Skupina poslancov sa preto podaním návrhu na začatie konania o výklad označenej ústavnej normy nemôže domáhať správneho uplatňovania jej ústavnej právomoci alebo povinnosti v konaní vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov, keďže ústavná úprava jej v uvedenom konaní nepriznáva žiadne právomoci ani neukladá žiadne povinnosti. Nie je preto možné, aby sa v uvedenom konaní dostala do ústavne relevantného sporu o výklad označenej ústavnej normy. Navyše, skupina poslancov národnej rady sa ani nemôže dostať do výkladového sporu s iným orgánom verejnej moci, lebo s výnimkou právomocí podať návrh na začatie konania pred ústavným súdom v určitých typoch konaní pred ním neprichádza pri aplikácii ústavy alebo ústavného zákona do priameho styku s inými orgánmi verejnej moci. V návrhu na začatie konania predostretý spor o výklad označenej ústavnej normy je vo svojej podstate tak len vnútornou záležitosťou jedného orgánu verejnej moci, a to národnej rady.

26. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že skupina poslancov vo svojom návrhu na začatie konania podľa čl. 128 ústavy nepreukázala existenciu konkrétneho ústavne relevantného sporu o výklad a aplikáciu čl. 9 ods. 3 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov, v dôsledku čoho jej návrh nespĺňa čl. 128 ústavy a § 145 zákona o ústavnom súde ustanovenú a podľa doterajšej ustálenej judikatúry ústavného súdu podstatnú náležitosť pre jeho prijatie na ďalšie konanie, a preto ho ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu nesplnenia zákonom ustanovených náležitostí.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júna 2025

Ivan Fiačan
predseda Ústavného súdu
Slovenskej republiky